

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 118/2015
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ(Τμήμα Ε')
Συνεδρίαση της 26^{ης} Μαΐου 2015

Σύνθεση : Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη :Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ. Βασιλική Πανταζή, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γεώργιος Ανδρέου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Δημήτριος Μακαρονίδης . Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους

Εισηγήτρια : Ουρανία Μενδρινού, Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ερώτημα :Το έγγραφο υπ αριθ.Φ. 454 / ΕΠ 458452/ Σ.769 /21-6-2013/ Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας/Β' Κλάδος/ Διεύθυνση Στρατιωτικού Προσωπικού (Β1)/ Τμήμα Διοικητικού (2β), που υπογράφεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας.

Περίληψη Ερωτήματος :Εάν στις περιπτώσεις δυσμενούς κρίσεως Ανθυπασπιστών και Υπαξιωματικών είναι δυνατή η εκ μέρους τους άσκηση ιεραρχικής προσφυγής με την επίκληση της παραγράφου 1 του άρθρου 24 του Ν 2690/1999, έστω και αν άλλως προβλέπεται στην ειδικότερη γι' αυτούς διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 33 του ΝΔ.445/1974.

Για το ερώτημα που περιλαμβάνεται στο έγγραφο υπ αριθ. Φ.454 /ΕΠ458452/ Σ.769 /21-6-2013/ Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας/Β'Κλάδος/ Διεύθυνση Στρατιωτικού Προσωπικού (Β1)/ Τμήμα Διοικητικού (2β),το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδότησε ως εξής :

Ι.ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Εκ του εγγράφου της ερωτώσης υπηρεσίας και των στοιχείων του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτουν τα εξής:

1. Ο μονιμοποιηθείς Εθελοντής Μακράς Θητείας Σμηνίας (Τεχνίτης Μηχανικός Μεταφορικών Μέσων) Κ.Σ. (94250), κατά τις Τακτικές Κρίσεις έτους 2012-2013, κρίθηκε με την υπ' αριθμό 29/9-11-12 απόφαση του Συμβουλίου Κρίσεων Υπαξιωματικών (ΣΚΥ), παμψηφεί παραμένων στον αυτό βαθμό.

2. Λόγω ύπαρξης προηγούμενων για τα έτη 2010 και 2011 κρίσεων του ως παραμένοντος στον αυτό βαθμό, σε εφαρμογή των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 32 παράγραφος 2. 38 και 40 του ΝΔ.445/1974 και 11 παράγραφος 3 του υπ' αριθμό 21/1991 Προεδρικού Διατάγματος. τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία με τη Φ. 414.16 /ΑΔ. 477128/Σ.1945/ 5-10-12 / ΓΕΑ/ΒΙ/2β απόφαση Υπαρχηγού Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας (ΦΕΚ1098 Γ), διαγραφείς των τάξεων της Πολεμικής Αεροπορίας, την 30-11-12.

3. Με το Φ.412.035/ΑΔ.460680/Σ.1189/12-11-12/ΓΕΑ/ΒΙ/2β έγγραφο, διαβιβάστηκε για επίδοση σ αυτόν, απόσπασμα της υπ' αριθμό 29/9-11-12 απόφασης του ΣΚΥ, με την επισήμανση της μη εκ μέρους του δυνατότητας άσκησης προσφυγής σε άλλο Συμβούλιο Κρίσεων, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ΝΔ.445/1974.

4. Η απόφαση του ΣΚΥ του επιδόθηκε ενυπόγραφα την 5-12-12 και την 1-2-13, υπέβαλε αίτηση για την Ιεραρχική Επανεξέταση (Ιεραρχική Προσφυγή) από το Συμβούλιο Επανακρίσεων Υπαξιωματικών, της νομιμότητας της υπ' αριθμό 2979-11-12 απόφασης του Συμβουλίου Κρίσεων Υπαξιωματικών, επικαλούμενος τις διατάξεις του Ν.2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α).

5. Σε απάντηση της από 1-2-13 αιτήσεώς του, η Υπηρεσία κατόπιν σχετικής εγκρίσεως του ΓΕΑ/ΓΣΝΣ, του γνωστοποίησε με το Φ.409/ΑΔ.471505/Σ.375/19-2-13 /ΓΕΑ /ΒΙ/2β έγγραφο ότι, η αίτησή του δεν ήταν δυνατό να εκληφθεί ως ιεραρχική προσφυγή προς το Συμβούλιο Επανακρίσεων Υπαξιωματικών, επειδή οι σχετικές προς αυτό διαδικασίες ορίζονται σε ειδικότερο νόμο (ΝΔ.445/1974), ήταν όμως δυνατό

να εκληφθεί ως αίτηση θεραπείας προκειμένου το Πρωτοβάθμιο Συμβούλιο Κρίσεων να αποφανθεί σχετικά με τη δυνατότητα ανάκλησης ή τροποποίησης της εκδοθείσας απόφασής του.

6. Στη συνέχεια, με το Φ.412.92/ΑΔ.471546/Σ.390/21-2-13/ΓΕΑ/Β1/2β έγγραφο εισήχθη στο Συμβούλιο Κρίσεων Υπαξιωματικών το θέμα της εξέτασης της αιτήσεώς του και το Συμβούλιο με την υπ' αριθμό 15/26-2-13 απόφασή του, την απέρριψε παμψηφεί, επικυρώνοντας την αρχική του 29/9-11-12 απόφαση.

7. Με το Φ. 412.035/ΕΠ.456261/Σ.227/6-3-13/ΓΕΑ/Β1/ 2β έγγραφο, διαβιβάστηκε για επίδοση σ' αυτόν, απόσπασμα της νέας υπ' αριθμό 15/26-2-13 απόφασης του ΣΚΥ. Μετά την ενυπόγραφη επίδοση την 14-3-13 της υπόψη απόφασης, ο εν λόγω εα Σμηνίας κατέθεσε την 9-4-13 Υπόμνηση για την εξέταση και αποδοχή της από 1-2-13 ιεραρχικής προσφυγής του από το Συμβούλιο Επανακρίσεων Υπαξιωματικών και όχι από το Συμβούλιο Κρίσεων Υπαξιωματικών.

8. Η ανωτέρω Υπόμνηση τέθηκε υπόψη του ΓΕΑ/ΓΣΝΣ, το οποίο εξέδωσε την υπό στοιχεία Φ.454/46/ΑΔ.44608/Σ.62/17-4-13 Γνωμοδότηση, στην οποία μεταξύ των άλλων αναφέρεται στην αναγκαιότητα υποβολής ερωτήματος στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, λόγω της πολυπλοκότητας του θέματος.

II. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

9. « Εάν στις περιπτώσεις δυσμενούς κρίσεως Ανθυπασπιστών και Υπαξιωματικών είναι δυνατή η εκ μέρους τους άσκηση ιεραρχικής προσφυγής με την επίκληση της παραγράφου 1 του άρθρου 24 του Ν 2690/1999, έστω και αν άλλως προβλέπεται στην ειδικότερη γι' αυτούς διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 33 του ΝΔ.445/1974.»

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.

10. Με τις διατάξεις των άρθρων 24 και 25 του **Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας**(Ν.2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α'),όπως ισχύει, ορίζονται αντιστοίχως τα εξής :

Άρθρο 24 Αίτηση Θεραπείας –Ιεραρχική Προσφυγή

«1. Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της κατά το επόμενο άρθρο ειδικής διοικητικής ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από την διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίηση της (αίτηση θεραπείας), είτε από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή)».

«2. Η διοικητική αρχή στην οποία υποβάλλεται η κατά την προηγούμενη παράγραφο αίτηση οφείλει να γνωστοποιήσει στον ενδιαφερόμενο την απόφασή της για την αίτηση αυτή το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, εκτός αν από ειδικές διατάξεις προβλέπεται διαφορετική προθεσμία».

Άρθρο 25 «1. Όπου προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από διοικητική πράξη, μπορεί, με προσφυγή του, η οποία ασκείται ενώπιον του προβλεπόμενου από τις διατάξεις αυτές διοικητικού οργάνου και μέσα στην οριζόμενη από τις ίδιες προθεσμία, να ζητήσει, κατά περίπτωση, την ακύρωση ή την τροποποίηση της πράξης». 2. Το διοικητικό όργανο, ανάλογα με την πρόβλεψη των σχετικών διατάξεων, είτε εξετάζει μόνο τη νομιμότητα της πράξης, οπότε και μπορεί να την ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει ή να απορρίψει την προσφυγή (ειδική διοικητική προσφυγή) είτε εξετάζει τόσο τη νομιμότητα της πράξης όσο και την ουσία της υπόθεσης, οπότε και μπορεί να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει ή να τροποποιήσει την πράξη ή να απορρίψει την προσφυγή (ενδικοφανής προσφυγή). Το αρμόδιο όργανο οφείλει να γνωστοποιήσει στον προσφεύγοντα την απόφασή του μέσα στην προθεσμία που τυχόν τάσσουν οι σχετικές διατάξεις αλλιώς, στην περίπτωση μεν της ειδικής προσφυγής, το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες στην περίπτωση δε της ενδικοφανούς προσφυγής, το αργότερο μέσα σε τρεις (3) μήνες».

Τέλος στην παράγραφο 1 του άρθρου 33 του ίδιου ως άνω νόμου ορίζεται ότι:
«Από την έναρξη της ισχύος του Κώδικα, αν σε αυτόν δεν ορίζεται διαφορετικά, καταργείται κάθε **γενική διάταξη** η οποία αναφέρεται σε θέμα ρυθμιζόμενο από αυτόν.»

11. Στην παράγραφο 1δ του άρθρου 24 του **ΝΔ.445/1974** (ΦΕΚ 160 Α') «**Περί ιεραρχίας και προαγωγών των Ανθυπασπιστών και Μονίμων και Εθελοντών Οπλιτών Ενόπλων Δυνάμεων**» (Α' 160) ορίζεται ότι:
«Εις έκαστον Κλάδον των Ενόπλων Δυνάμεων συγκροτούνται Συμβούλια Κρίσεων Ανθυπασπιστών και Υπαξιωματικών άτινα είναι αρμόδια:
α)....β)....γ)....δ) Το Συμβούλιο Κρίσεων Υπαξιωματικών της Αεροπορίας δια τας κρίσεις των Υπαξιωματικών της Αεροπορίας». Στην παράγραφο 2δ του ίδιου ως άνω άρθρου ορίζεται ότι: «Τα ανωτέρω Συμβούλια συντίθενται ως ακολούθως... Το Συμβούλιο Κρίσεων Υπαξιωματικών της Αεροπορίας εκ :

(α) Του Διευθυντού του Κλάδου προσωπικού του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας, ως Προέδρου.

(β) Του Διευθυντού του 1^{ου} ΕΓ/ΓΕΑ.

(γ) Ενός Σμηναρχου Ιπταμένου, οριζομένου δια διαταγής του Αρχηγού Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας.

(δ) Του αρμοδίου Τμηματάρχου Προαγωγών του 1^{ου} ΕΓ/ΓΕΑ.

(ε) Ενός Ανωτέρω Αξιωματικού του Σώματος του κρινόμενου, οριζομένου δια διαταγής του Αρχηγού Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας ως Εισηγητού.

(στ) Ως Γραμματεύς άνευ ψήφου μετέχει Αξιωματικός της Γραμματείας του Ανωτάτου Συμβουλίου.

12. Στις δε παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 31 του ως άνω Ν.Δ/τος ορίζεται ότι: « Δυσμενείς κρίσεις θεωρούνται: α) Η κρίσις «προακτέος κατ αρχαιότητα» εις ας περιπτώσεις προβλέπεται η κατ εκλογήν τοιαύτη. β) Η κρίσις «Παραμένων εις τον αυτόν βαθμόν» γ) Η κρίσις «Αποστρατευτέος».

2. Οι κρινόμενοι δυσμενώς δικαιούνται επανακρίσεως υπό των

αρμοδίων Συμβουλίων επανακρίσεων ,κατά τα εν τοις άρθροις 33,34 και 35 οριζόμενα.3...4...5...6 Αι αποφάσεις των Συμβουλίων κρίσεως και Προαγωγών κοινοποιούνται εις τους ενδιαφερόμενους οίτινες δικαιούνται όπως εντός ανατρεπτικής προθεσμίας **δύο μηνών** από της **κοινοποιήσεως, ασκήσουν προσφυγήν** κατά της γενομένης δυσμενούς κρίσεως, μετά τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων ίνα τεθούν υπ' όψιν των αρμοδίων Συμβουλίων επανακρίσεων».

13. Ακόμα, στην παράγραφο 2 του άρθρου 32 του ιδίου ως άνω Ν.Δτος ορίζεται ότι:«Οι Υπαξιωματικοί κρινόμενοι ως παραμένοντες τρίς εις τον αυτόν βαθμόν ή τετράκις καθ' όλην την σταδιοδρομίαν των αποστρατεύονται αυτεπαγγέλτως».

14.Ακολούθως, στην παράγραφο 3β του άρθρου 33 του αυτού ως άνω Ν.Δτος ορίζεται ότι: «Προσφυγή κατά δυσμενούς κρίσεως δύναται να υποβάλουν: α)... **β) Ανθυπασπισται και Υπαξιωματικοί κριθέντες ως παραμένοντες εις τον αυτόν βαθμόν, εφ' όσον η απόφασις αυτή ελήφθη με μειοψηφία τουλάχιστον μιας ψήφου ευμενεστέρας κρίσεως**». Στην δε παρ 6 του ιδίου ως άνω άρθρου ορίζεται ότι:«Αι αποφάσεις των Συμβουλίων κρίσεως και Προαγωγών κοινοποιούνται εις τους ενδιαφερόμενους οίτινες δικαιούνται όπως εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποιήσεως, ασκήσουν προσφυγήν κατά της γενομένης δυσμενούς κρίσεως, μετά τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων ίνα τεθούν υπ' όψιν των αρμοδίων Συμβουλίων Επανακρίσεων».

15.Στην παράγραφο 1γ του άρθρου 34 του ιδίου ως άνω Δ/τος ορίζεται ότι:«Εις έκαστον Κλάδον των Ενόπλων Δυνάμεων συγκροτούνται δια διαταγής του οικείου Αρχηγού **Συμβούλια Επανακρίσεων .....**» Στην δε παράγραφο 1γ του ιδίου άρθρου ότι: «Εις έκαστον Κλάδον των Ενόπλων Δυνάμεων συγκροτούνται δια διαταγής του οικείου Αρχηγού **Συμβούλια Επανακρίσεων** ως κατωτέρω: (α)... (β).....

(γ) Εις την Αεροπορίαν δια τας επανακρίσεις των Υπαξιωματικών το Συμβούλιο συντίθεται εκ:

1/ Του Υπαρχηγού του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας, ως Προέδρου.

- 2/ Του Διευθυντού Β' Κλάδου του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας.
- 3/ Τριών (3) Ανωτάτων Αξιωματικών, μεταξύ των οποίων ο εἰς του Σώματος του επανακρινόμενου, εφ' ὅσον υπάρχει Ανώτατος Αξιωματικός.
- 4/ Χρέη Εισηγητοῦ εκτελεῖ ο Διευθυντής του οικείου Σώματος, εφ' ὅσον μετέχει του Συμβουλίου, ἄλλως ο Διευθυντής Β' Κλάδου.
- 5/ Ως Γραμματεὺς ἄνευ ψήφου μετέχει Ανώτερος Αξιωματικός της Γραμματείας του Ανωτάτου Αεροπορικοῦ Συμβουλίου.
- Τέλος στην παράγραφο 6 του άρθρου 35του Ν.Δ/τος ορίζεται ὅτι: «Αι αποφάσεις των Συμβουλίων επανακρίσεων κοινοποιούνται εἰς τους ενδιαφερομένους εντός διμήνου ἀπὸ της κυρώσεως των πινάκων». Στην δε παράγραφο 7 του ἰδίου ως ἄνω άρθρου, «Προσφυγή κατὰ των αποφάσεων του Συμβουλίου επανακρίσεων δεν επιτρέπεται».

16. Περαιτέρω, στην παράγραφο 1 του άρθρου 13 του **Ν.1848/1989**(ΦΕΚ112Α') ορίζεται ὅτι: «Οι διατάξεις του Ν. 1513/1985 (ΦΕΚ 12 Α') εφαρμόζονται αναλόγως και για το Πολεμικὸ Ναυτικὸ και την Πολεμικὴ Αεροπορία.....

17. Ἀκόμα στην παράγραφο 3 του άρθρου 11 του υπ' αριθμὸ **21/1991** Προεδρικοῦ Διατάγματος, ὅπως αὐτὴ αντικαταστάθηκε ἀπὸ την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του υπ' αριθμὸ 44/2003 Προεδρικοῦ Διατάγματος (ΦΕΚ 46 Α), «Τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για προαγωγή, οι κρίσεις, οι προαγωγές, οι τοποθετήσεις, οι μετατάξεις, η ἀπονομή δεύτερης ἢ τρίτης ειδικότητας, η παραίτηση, οι ἀποστρατείες και τα ἀτομικά ἔγγραφα των ἐθελοντῶν-ἐθελοντριῶν Μακρὰς Θητείας διέπονται ἀπὸ τις ἀντίστοιχες και ἐκάστοτε ἰσχύουσες διατάξεις περί μονίμων υπαξιωματικῶν και ἀνθυπασπιστῶν των Ἐνόπλων Δυνάμεων, κατὰ το μέρος που δεν ἀντιβαίνουν στο παρὸν Προεδρικὸ Διάταγμα»

IV. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Απὸ τις προαναφερθεῖσες διατάξεις ἐρμηνευόμενες αὐτοτελῶς ἀλλὰ και σε συνδυασμὸ μεταξύ τους και υπαγωγῆς σ' αὐτές των πραγματικῶν περιστατικῶν που τέθηκαν ὑπόψη μας συνάγονται τα ἀκόλουθα:

18. Από τις διατάξεις του άρθρου 24 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας συνάγεται ότι σε περίπτωση που κατά τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης ειδικής ή ενδικοφανούς προσφυγής ο διοικούμενος μπορεί να επιδιώξει την ικανοποίηση των εννόμων συμφερόντων του με την άσκηση απλής διοικητικής προσφυγής. Οι διοικητικές προσφυγές στηρίζονται στο άρθρο 10 του Συντάγματος και αποτελούν ένα από τους τρόπους εσωτερικού ελέγχου ή αλλιώς αυτοελέγχου της διοίκησης (Α.Ι.Τάχος. Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, Δ' Έκδοση, σελ 777).

19. Οι διοικητικές προσφυγές σύμφωνα με τον ΚΔΔ/σία μπορούν να διακριθούν συστηματικά σε τρεις κατηγορίες: α) τις απλές, β) τις ειδικές και γ) τις ενδικοφανείς.

20. Η απλή διοικητική προσφυγή (άρθρο 24) υποβάλλεται από τον διοικούμενο που έχει υποστεί υλική ή ηθική βλάβη των εννόμων συμφερόντων του από ατομική διοικητική πράξη, στην αρχή που εξέδωσε την πράξη (αίτηση θεραπείας) ή στην ιεραρχικώς προϊστάμενη της αρχής (ιεραρχική προσφυγή) και έχει ως αντικείμενο την ανάκληση ή την τροποποίηση ρητής ατομικής διοικητικής πράξης, ασκείται δε νομίμως και κατά των πράξεων συλλογικών οργάνων (ΣΤΕ 6561/1005) Το δε διοικητικό όργανο, στο οποίο υποβάλλεται η προσφυγή, μπορεί να επανεξετάσει την υπόθεση από την άποψη και της νομιμότητας και της ουσίας, οφείλει δε να γνωστοποιήσει στον ενδιαφερόμενο την απόφαση του μέσα σε 30 ημέρες, εκτός εάν από ειδικές διατάξεις προβλέπεται διαφορετική προθεσμία. Για την υποβολή των απλών διοικητικών προσφυγών δεν τάσσεται ορισμένη προθεσμία, εκτός εάν υπάρχει αντίθετη νομοθετική ρύθμιση.

21. Στοιχεία της έννοιας της ειδικής διοικητικής προσφυγής (άρθρο 25) είναι τα εξής: i) προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, οι οποίες καθορίζουν την αρχή στην οποία ασκείται καθώς και ορισμένη προθεσμία και τυχόν άλλες προϋποθέσεις για την άσκησή της και ii) επιτρέπει μόνον τον έλεγχο της νομιμότητας της προσβαλλόμενης πράξης, δηλαδή των νομικών πλημμελειών της. Αντικείμενο της προσφυγής αυτής μπορεί να είναι ρητή (ΔΔ/σια άρθρο 25, ΣΕ 5300/1995, 3642/1999), ατομική ή ατομική γενικού περιεχομένου, (ή

και παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας εάν υπάρχει ειδική νομοθετική πρόβλεψη, όπως π.χ. το άρθρο 150 του ΚΔΚ), ή κανονιστική πράξη (ΣΕ 802/1987), αίτημα δε της προσφυγής είναι η ολική ή μερική ακύρωση της πράξης. Το αρμόδιο να αποφανθεί για την προσφυγή όργανο οφείλει να γνωστοποιήσει την απόφαση του στον προσφεύγοντα μέσα σε 30 ημέρες από την ημερομηνία της κατάθεσης της, εάν ειδικές διατάξεις δεν καθορίζουν διαφορετική προθεσμία. Εάν δεν προβλέπεται ενδικοφανής προσφυγή, η τυχόν ασκηθείσα θεωρείται ως αίτηση θεραπείας (ΣΕ 1034/1993). (Επαμεινώνδας Σηηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, ενδεκάτη έκδοση, σελ266 επομ).

22. Αρνητική δε προϋπόθεση για την άσκηση της εν λόγω απλής διοικητικής προσφυγής είναι να μην προβλέπεται η δυνατότητα ασκήσεως εκ μέρους του ενδιαφερομένου της κατά το άρθρο 25 του ΚΔΔ ειδικής διοικητικής ή ενδικοφανούς προσφυγής (Α.Τάχου, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, 9^η έκδοση σελ 911, Γνωμ ΝΣΚ 407/2009, Ατομική Γνωμοδότηση ΝΣΚ 393/2008).

23. Στο άρθρο 25 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας περιέχονται οι βασικές αρχές που διέπουν τις ειδικές και τις ενδικοφανείς προσφυγές.

Οι ενδικοφανείς προσφυγές όπως και οι ειδικές διοικητικές προσφυγές, προβλέπονται από ειδικές διατάξεις, οι οποίες καθορίζουν την αρχή, στην οποία ασκούνται, ορισμένη προθεσμία (ΣΕ 3469/1991) και τυχόν άλλες προϋποθέσεις. Διαφέρουν όμως κατά την έκταση του ελέγχου της διοικητικής πράξης που προσβάλλουν και την εξουσία του οργάνου που τις κρίνει. Ενώ στη περίπτωση της ειδικής διοικητικής προσφυγής ελέγχεται μόνον η νομιμότητα της προσβαλλόμενης πράξης, και το όργανο προς το οποίο ασκείται, μπορεί με την πράξη που εκδίδει (ΣΕ 4406/1996) να την ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει, με την ενδικοφανή προσφυγή καθίσταται δυνατή και η κατ' ουσία επανεξέταση της υπόθεσης, δηλαδή η νέα έρευνα και η διαφορετική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και το όργανο προς το οποίο ασκείται μπορεί να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει την πράξη ή να την τροποποιήσει για λόγους ουσίας.

24. Οι σχετικές διατάξεις μπορεί να προβλέπουν ότι η ενδικοφανής προσφυγή

απευθύνεται, είτε στο όργανο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη διοικητική πράξη, είτε στο ιεραρχικά προϊστάμενό του όργανο είτε και σε όργανο που ιδρύθηκε ειδικά για την κρίση της προσφυγής. Το όργανο αυτό μπορεί να είναι ενός μόνον ή και δύο βαθμών. Οι πράξεις που εκδίδονται επί της προσφυγής έχουν πάντοτε εκτελεστό χαρακτήρα. Με τις πράξεις αυτές δεν επιτρέπεται η χειροτέρευση της θέσης του διοικούμενου που άσκησε την προσφυγή, εκτός εάν οι σχετικές διατάξεις προβλέπουν το αντίθετο (ΣΕ 1402/1986, Επαμεινώνδας Σηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, ενδεκάτη έκδοση, σελ 269, επομ).

25. Απο τις προπαρατεθείσες διατάξεις του Ν.Δ/τος 445/1974 συνάγεται ότι δυσμενώς κριθέντες Υπαξιωματικοί, Μόνιμοι και Εθελοντές Μακράς Θητείας, θωρούνται όσοι κρίθηκαν από τα Συμβούλια Κρίσεως και Προαγωγών προακτέοι κατ αρχαιότητα, εφόσον προβλέπεται κατ εκλογήν προαγωγή, καθώς και όσοι κρίθηκαν παραμένοντες στον αυτό βαθμό ή αποστρατευτέοι.

26. Όσοι κρίθηκαν δυσμενώς, έχουν δικαίωμα εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποιήσεως της αποφάσεως του Συμβουλίου Κρίσεως και Προαγωγών να ασκήσουν προσφυγή ενώπιον των αρμοδίων κατά κλάδο Συμβουλίων Επανακρίσεως. Ρητά ο νόμος εξαιρεί από το δικαίωμα αυτό τους Ανθυπασπιστές και Υπαξιωματικούς που κρίθηκαν ως παραμένοντες στον αυτό βαθμό εφόσον η απόφαση ελήφθη παμψηφεί, δηλαδή χωρίς την μειοψηφία τουλάχιστον μιας ψήφου ευμενέστερης κρίσεως.

27. Η προσφυγή που ασκείται ενώπιον του του Συμβουλίου Επανακρίσεως έχει τον χαρακτήρα ενδικοφανούς προσφυγής διότι: **i.** προβλέπεται από ειδική διάταξη η οποία καθορίζει το όργανο στο οποίο ασκείται και την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να ασκηθεί και **ii.** ελέγχει τόσο την νομιμότητα της εκδοθείσας αποφάσεως όσο και την ουσία της υπόθεσης και μπορεί να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει την απόφαση.

28. Συνακόλουθα οι δυσμενώς κριθέντες Υπαξιωματικοί Μόνιμοι και Εθελοντές Μακράς Θητείας οι οποίοι έχουν δικαίωμα να ασκήσουν ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου Επανακρίσεως δεν έχουν δικαίωμα να ασκήσουν την προβλεπόμενη από το άρθρο 24 του Κ.Δ.Δ. ιεραρχική προσφυγή, διότι απαγορεύεται ρητά από την ως άνω διάταξη. Περαιτέρω δεν έχουν δικαίωμα

να ασκήσουν ιεραρχική προσφυγή ούτε και οι Υπαξιωματικοί που κρίθηκαν **παμψηφεί** ως παραμένοντες στον αυτό βαθμό και οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα να ασκήσουν κατά των αποφάσεων του Συμβουλίου Κρίσεως και Προαγωγών Αξιωματικών αίτηση επανακρίσεως ενώπιον του Συμβουλίου Επανακρίσεως, διότι οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας είναι γενικές και εφαρμόζονται μόνον εκεί που δεν υπάρχει ειδικό καθεστώς και εν προκειμένω η διάταξη του άρθρου 33 του Π.Δ/τος 445/1974 είναι ειδική και ως εκ τούτου εφαρμοστέα και στην εξεταζομένη περίπτωση.

V.ΑΠΑΝΤΗΣΗ

29. Ενόψει των προεκτεθέντων, το Ε' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι:

Στις περιπτώσεις δυσμενούς κρίσεως Ανθυπασπιστών και Υπαξιωματικών δεν είναι δυνατή η εκ μέρους τους άσκηση ιεραρχικής προσφυγής με την επίκληση της παρ. 1 του άρθρου 24 του Ν. 2690/1999 διότι η διάταξη αυτή είναι γενική και δεν εφαρμόζεται εκεί όπου υπάρχει ειδικό καθεστώς, όπως στην προκειμένη περίπτωση, όπου ισχύει η διάταξη του άρθρου 33 του ΠΔ/τος 445/74.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 10-6-2015
Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβίτσάνεα
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Ουρανία Μενδρινού
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.